

ΕΛΜΕ Προτύπων
Πειραματικών Σχολείων

Έδρα: Μουσών 20
και
Παπαδιαμάντη
Ν. Ψυχικό

mail@elmeprotoypon.gr

Α.Π. :20

ΑΘΗΝΑ 12/02/2016

ΠΡΟΣ:

τον Πρόεδρο της Επιτροπής Μορφωτικών
Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Καθηγητή κ. Κ. Γαβρόγλου

**ΘΕΜΑ: ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΜΕ Π.Π.Σ. ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ
(αναθεωρημένη)**

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε ένα κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται, κάθε χώρα προσπαθεί είτε να προσαρμοσθεί υιοθετώντας τις όποιες αλλαγές είτε να οδηγήσει τις εξελίξεις εφαρμόζοντας καινοτόμες πολιτικές. Μια βασική συνιστώσα που επηρεάζει την πορεία μιας χώρας, είναι η εκπαιδευτική της πολιτική. Από τη φύση της έχει μακροπρόθεσμο ορίζοντα, απαιτεί όραμα, διορατικότητα, στρατηγικό σχεδιασμό, χρηματοδότηση, υπομονή και οπωσδήποτε δομές που θα την υλοποιήσουν: το Δημόσιο Σχολείο και το Δημόσιο Πανεπιστήμιο.

Στην Ελλάδα, το Δημόσιο Σχολείο είναι η μεγαλύτερη κρατική δομή που καλύπτει όλη την επικράτεια, απασχολεί δεκάδες χιλιάδες εκπαιδευτικούς και απευθύνεται σε εκατοντάδες χιλιάδες μαθητές. Κάθε αλλαγή στο Δημόσιο Σχολείο έχει μεγάλη κλίμακα εφαρμογής, αλλά παρά το κόστος που συνεπάγεται, καθίσταται απαραίτητη λόγω της ανάγκης προσαρμογής στις εξελίξεις. Το ραγδαία μεταβαλλόμενο επιστημονικό, τεχνολογικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον δημιουργεί την επιτακτική ανάγκη εκσυγχρονισμού και συνεχούς αναβάθμισης της δημόσιας παιδείας. Η βέλτιστη εξυπηρέτηση της παραπάνω ανάγκης επιβάλλει, κατά την άποψη μας, **την ύπαρξη μιας ομάδας σχολείων συνδεδεμένων με φορείς της επιστημονικής έρευνας και εκπαίδευσης όπως τα Πανεπιστήμια, τα ερευνητικά ιδρύματα και το Ι.Ε.Π.** Τα σχολεία αυτά θα αποτελούν την εμπροσθοφυλακή για την επιτυχή αλλαγή παραδείγματος στην εκπαίδευση.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η λειτουργία αυτής της ομάδας των σχολείων θα συνδέεται με την **έρευνα**, τον **πειραματισμό** και την **επιμόρφωση** των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, οι στόχοι λειτουργίας θα βασίζονται στους παρακάτω άξονες:

Α. Παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στους μαθητές με σύγχρονους όρους, η οποία θα αποτελεί και πρότυπο για όλα τα δημόσια σχολεία.

Β. Προαγωγή της επιστημονικής έρευνας στον τομέα των παιδαγωγικών θεωριών και της διδακτικής των γνωστικών αντικειμένων (προϋποθέτει τα σχολεία να είναι εργαστήρια επιστημονικής έρευνας, όπως υποστήριζαν οι Εξαρχόπουλος και Δελμούζος - πρωτεργάτες και ιδρυτές των Πειραματικών Σχολείων των Πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης).

Γ. Αναπλαισίωση της σύγχρονης επιστημονικής γνώσης σε συνεργασία με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά τμήματα, ερευνητικά ινστιτούτα και το Ι.Ε.Π. ώστε:

γα/ να διατυπώνονται προτάσεις για σύγχρονα και αποτελεσματικά προγράμματα σπουδών,

γβ/ να παράγεται σύγχρονο εκπαιδευτικό υλικό,

γγ/ να υλοποιείται πειραματική εφαρμογή των δύο παραπάνω.

Δ. Πρακτική άσκηση φοιτητών-μελλοντικών εκπαιδευτικών σε συνεργασία με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά τμήματα και τους τομείς διδακτικής των γνωστικών αντικειμένων.

Ε. Επιμόρφωση μονίμων εκπαιδευτικών σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. , με Σχολικούς Συμβούλους και τα αντίστοιχα Πανεπιστημιακά τμήματα.

ΣΤ. Διάχυση καλών πρακτικών και καινοτομιών στην εκπαίδευση σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. ή με Σχολικούς Συμβούλους.

Ζ. Λειτουργία ομίλων που απευθύνονται και στους μαθητές όμορων σχολείων (δημόσιων και ιδιωτικών). Οι όμιλοι έχουν σκοπό την υποστήριξη της δημιουργικότητας, καινοτομίας, αριστείας και την περαιτέρω ανάπτυξη ταλέντων ή δεξιοτήτων των μαθητών

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων προϋποθέτει σχολεία που να

α/ συνδέονται με Πανεπιστήμια, με Ερευνητικά Ινστιτούτα, με το Ι.Ε.Π.

β/ στελεχώνονται από εκπαιδευτικούς ειδικών προσόντων

γ/ λειτουργούν σε περιβάλλον με **ελεγχόμενες παραμέτρους**. Ασφαλώς οι **μαθητές** αποτελούν τη βασική παράμετρο του εκπαιδευτικού συστήματος και προκειμένου να πραγματοποιούνται με αξιοπιστία ορισμένου τύπου πειραματισμοί (π.χ. έλεγχος ορθότητας παιδαγωγικών θεωριών, αξιοπιστία παραγόμενου εκπαιδευτικού υλικού κ.ά.) προτείνεται τα σχολεία να εισηγούνται τα κριτήρια επιλογής των μαθητών τους, με βάση τους εκπαιδευτικούς, παιδαγωγικούς και ερευνητικούς στόχους που θέτουν. Εδώ αξίζει να επισημάνουμε ότι οι εξετάσεις για την εισαγωγή μαθητών στα Π.Π.Σ. που υλοποιήθηκαν την τελευταία τριετία δεν επέφεραν κοινωνικούς ή οικονομικούς αποκλεισμούς στη σύνθεση του μαθητικού δυναμικού αυτών των σχολείων.

Τα σχολεία αυτά, θα αποτελούν μεν τα εργαστήρια όπου ελέγχεται η ορθότητα παιδαγωγικών θεωριών και θα σχεδιάζονται τα εκπαιδευτικά πειράματα που θα

εφαρμοσθούν πιλοτικά σε ένα τυχαίο δείγμα σχολείων, αλλά δεν θα αποτελούν τα ίδια αντιπροσωπευτικό δείγμα των σχολικών μονάδων και του μαθητικού δυναμικού της χώρας αφού θα **κατανέμονται μόνο σε πόλεις που διαθέτουν Πανεπιστήμιο ή στις πρωτεύουσες νομών** και θα στελεχώνονται από ιδιαίτερα καταρτισμένο προσωπικό. Κάθε πιλοτική εφαρμογή θα αφορά σε ένα πραγματικά τυχαίο/αντιπροσωπευτικό δείγμα σχολείων.¹

Ο νομοθέτης στο νόμο 1566/1985, άρθρο 31 αναγνώριζε την αναγκαιότητα ύπαρξης των δυο τύπων σχολείων έτσι προέβλεπε:

α. τα Πειραματικά Σχολεία των Πανεπιστημίων (Α τύπος) τα οποία συνδέονταν με την προαγωγή της παιδαγωγικής έρευνας και για τα οποία ποτέ δε διατυπώθηκε το πλαίσιο λειτουργίας τους (δεν εκδόθηκαν τα Προεδρικά διατάγματα που θα καθόριζαν τη λειτουργία τους).

β. Τα Πειραματικά Σχολεία (Β τύπος) τα οποία αποτελούν τυχαίο δείγμα σχολείων με 6/ετή εναλλαγή (δεν εφαρμόστηκε στη πράξη ο θεσμός)

3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο νόμος 3966/2011 αποτελεί κατά τη άποψη μας μια σημαντική προσπάθεια στη δημιουργία σχολείων που εισάγουν την έρευνα, τον πειραματισμό και την επιμόρφωση στην εκπαίδευση. Μεγάλη συζήτηση έγινε για το όνομα των σχολείων και για την αντίφαση που αναδύθηκε από το όνομά τους «Πρότυπο - Πειραματικό» και φαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις τα σχολεία υπήρξαν θύματα αυτού του ονόματος, διότι ο καθένας δίνει διαφορετικό περιεχόμενο στις λέξεις πρότυπο και πειραματικό, ενώ σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει σύγχυση μεταξύ εννοιών α) πειραματισμός και β) πιλοτική εφαρμογή με στόχο την γενίκευση. Κατά τη δική μας αντίληψη το όνομα δεν είναι καθοριστικό, αυτό που έχει σημασία είναι οι **στόχοι που καλούνται τα σχολεία να υλοποιήσουν και θεωρούμε ότι σε αυτούς δεν υπάρχει αντίφαση.**

Για τη διαμόρφωση της παρακάτω πρότασης λάβαμε υπόψη τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις δυο ημερίδες που διοργάνωσε η Ε.Λ.Μ.Ε. Π.Π.Σ., στην ΑΘΗΝΑ το Σάββατο 23 Ιανουαρίου 2016 και στη ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ το Σάββατο 6 Φεβρουαρίου 2016. Στις ημερίδες συμμετείχαν και διατύπωσαν τις απόψεις τους για το θεσμό των Π.Π.Σ εκπαιδευτικοί των Προτύπων και Πειραματικών σχολείων, μέλη των Επιστημονικών Εποπτικών Συμβουλίων των Π& ΠΣ, εκπρόσωποι συλλόγων γονέων μαθητών των Π&ΠΣ,

---

¹ επιτυχημένο παράδειγμα ήταν τα Σχολεία Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΣΕΠΠΕ) που υλοποιήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο την τριετία 1997-2000 μέσω προγράμματος Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.. Όμως παρόλη την επιτυχημένη εφαρμογή του θεσμού αυτός τελικά δε γενικεύτηκε.

εκπρόσωποι συλλόγων αποφοίτων Π&ΠΣ, καθηγητές Πανεπιστημίων και ερευνητές από Ερευνητικά Ιδρύματα.

Προτείνουμε:

I. Σχολεία τύπου Α (Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία) που θα λειτουργήσουν στο πλαίσιο του νόμου 3966/2011 και θα περιλαμβάνουν τα σχολεία που ορίστηκαν ως Π.Π.Σ. σύμφωνα με το νόμο 3966/2011. Προτείνεται η επέκτασή τους, ώστε να περιλαμβάνουν και τις 4 εκπαιδευτικές βαθμίδες (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο).

Επιπλέον, να **επεκταθεί ο θεσμός και στην Τεχνική Εκπαίδευση δίνοντας έμφαση σε τομείς που θα υποστηρίξουν την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.**

Ειδικότερα

A. Να επανέλθουν οι στόχοι (άρθρο 36 του 3966) που καταργήθηκε το Μάιο του 2015 (από το νόμο 4327/2015).

B. Να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί η **διοικητική και επιστημονική αυτοδυναμία των σχολείων** με τη λειτουργία των ΕΠ.Ε.Σ. και της Δ.Ε.Π.Π.Σ. και να ενισχυθεί η παρουσία των εκπαιδευτικών ιδίως στη Δ.Ε.Π.Π.Σ.. Να υποστηριχθούν διοικητικά και με πληρότητα τα σχολεία και να αποσαφηνισθούν (με κατάλληλα θεσμικά νομοθετήματα) οι αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων.

Γ. Η **επιλογή των διευθυντών των σχολικών μονάδων** να πραγματοποιείται σύμφωνα με την &2 του άρθρου 42 του νόμου 3966/2011 για πενταετή θητεία (να καταργηθεί άρθρο 13 του νόμου 4327/2015).

Δ. Να ορισθεί με πληρότητα και σαφήνεια το εργασιακό καθεστώς των εκπαιδευτικών, ώστε να διασφαλίζεται εργασιακή ασφάλεια και σταθερότητα και να αποδοθούν τα κίνητρα στους εκπαιδευτικούς.

II. Σχολεία τύπου Β (Σχολεία Εφαρμογής Πιλοτικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης) θα είναι **αντιπροσωπευτικό δείγμα** των σχολείων της χώρας, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία των πιλοτικών εφαρμογών. Ειδικότερα:

A. Θα **συνδέονται με τα σχολεία τύπου Α** ώστε να **διαχέονται σε αυτά άμεσα οι καλές πρακτικές** και να εξασφαλίζεται η **αποτελεσματικότητα των πιλοτικών εφαρμογών.**

B. Θα **εναλλάσσονται περιοδικά**, με σκοπό αφενός μεν να εξασφαλίζεται το αντιπροσωπευτικό του δείγματος και αφετέρου σε βάθος χρόνου να αναβαθμίζονται όσο το δυνατόν περισσότερα δημόσια σχολεία.

Γ. Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων τύπου Β θα **επιμορφώνονται** ώστε να **αντεπεξέρχονται** στις ανάγκες των πιλοτικών εφαρμογών και να **θεσμοθετηθούν κίνητρα** γι αυτούς (όπως πχ μειωμένο ωράριο).

III. Κοινές Σχολικές Μονάδες

Σχηματικά, προτείνουμε μια δομή πυραμίδας που θα αφορά στο σχεδιασμό, στην επιμόρφωση, στην έρευνα, στον πειραματισμό, στην πιλοτική εφαρμογή και στη διάχυση των αποτελεσμάτων συνολικά στην Α΄θμια και Β΄θμια Εκπαίδευση.

Εκ του Δ.Σ. της ΕΛΜΕ Προτύπων Πειραματικών Σχολείων

Ο πρόεδρος

Σπύρος Γλένης

Ο γραμματέας

Χρήστος Μουρατίδης